

ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ СЛАВІСТИКИ

УДК 378(439=16)

Л. Г. Мушкетик

СЛАВІСТИЧНІ ЦЕНТРИ В СУЧАСНІЙ УГОРЩИНІ

У статті мовиться про угорську славистику, зокрема у вищих навчальних закладах країни – Будапештському, Дебреценському, Сегедському, Печському університетах та Ниредьгазському інституті. Згадано славістичні інститути та кафедри, охарактеризовано навчальні програми та мовну спеціалізацію, підручники й посібники, тематику славістичних досліджень, періодичні видання та персоналії. Особливу увагу приділено україністиці.

Ключові слова: угорська славистика, університети, слов'янські мови, кафедри, підручники, дослідження, україністика.

В статье идет речь о венгерской славистике, в частности в высших учебных заведениях страны – Будапештском, Дебреценском, Сегедском, Печском университетах и Ниредьгазском институте. Упомянуты институты и кафедры славистики, рассматриваются учебные программы и языковая специализация, учебники и пособия, тематика славистических исследований, периодические издания и персоналии. Отдельное внимание уделено украинистике.

Ключевые слова: венгерская славистика, университеты, славянские языки, кафедры, учебники, исследования, украинистика.

This article provides the overview of the Hungarian Slavic Studies at universities of the countries such as: Budapest, Debrecen, Szeged, Pécs and Nyíregyháza Institute. It is mentioned about Slavic institutions and departments, educational programmes and language specialization, books and manuals, subject of the Slavic studies, periodicals and personalities. Special attention is paid to Ukrainistics.

Keywords: Hungarian Slavic Studies, universities, Slavic languages, departments, books, researches, Ukrainistics.

Угорська славістика значною мірою традиційно зосереджується у вищих навчальних закладах країни, зокрема в Будапештському, Сегедському, Печському університетах, Ниредьгазькому інституті.

У Будапештському університеті ім. Лоранда Етвеша в рамках історико-філологічного факультету створено Інститут слов'янської та балтійської філології, який очолює Іштван Лукач, спеціаліст із балканославістики, дослідник хорватської та словенської літератури й культури. Тут проводять навчальний процес, а також наукові та навчально-методичні дослідження. При Інституті існують кафедри: польської філології (завідувач – Ж. Радулі), російської мови і літератури (завідувач – К. Кроо), слов'янської філології (завідувач – М. Жиляк) та української філології, яку очолює відомий учений-славіст, доктор філологічних наук, професор Андраш Золтан. Головою Угорської асоціації українців є Вікторія Лебович, яка займає посаду доцента кафедри в Будапешті. Таким чином, в Інституті викладають болгарську, чеську, польську, хорватську, литовську, російську, сербську, словацьку, словенську, українську, білоруську та македонську мови. Наукові дослідження публікують в університетських часописах «*Studia Slavica*» та «*Studia Russica*». Так, матеріали конференції, присвяченої угорському славісту Емілю Балецькому, вихідцю із Закарпаття, розміщено у 23 томі часопису «*Studia Russica*» (2009). З українських матеріалів тут знаходимо статті В. Лебович про історію україністики в Будапештському університеті, О. Ковач про українські запозичення в угорській мові та проблеми їх виявлення, Н. Коляджин про Григорія Кочура як перекладача, історика й теоретика українського перекладу та деякі інші.

У 2005 році в Будапешті вийшла збірка праць професора А. Золтана під назвою «Слова, фрази, тексти. Філологічні праці». У монографії на широкому історичному й культурному тлі розглянуто угорсько-слов'янські мовні запозичен-

ня, проілюстровані численними прикладами, а також мовні та культурні взаємодії цілих культур – угорської, російської, української, білоруської, польської, румунської тощо [2, с. 30–44].

У Відні 2008 року побачила світ колективна монографія німецькою та українською мовами «Українці (рутени, русини) в Австро-Угорській монархії та їх мовне та культурне життя з погляду Відня та Будапешта» (вступ і загальна редакція М. Мозера та А. Золтана) («Die Ukrainer (Ruthenen, Russinen) in Österreich-Ungarn und ihr Sprach – und Kulturleben im Blickfeld von Wien und Budapest»). До видання ввійшли статті М. Мозера, М. Кочіша, Ш. Шімонек та ін. Зокрема, В. Лебович присвятила своє дослідження часопису «Ukrania», що виходив в Угорщині в 1916 році під головною редакцією Г. Стрипського; угорські й німецькі мовні запозичення в закарпатських говірках розглядали А. Абоні та Є. Бараньне-Комарі; М. Кочіш подав опис українських церковних книг, які зберігаються в Будапешті та Сегеді; А. Золтан проаналізував мовні та культурні зв'язки поміж русинами, які проживали у двох регіонах імперії – Галичині й Угорщині. Цим та іншими своїми дослідженнями А. Золтан хоче привернути увагу до української проблематики, адже, за його словами, відносно неї в сучасній Угорщині спостерігається певна інформаційна лакуна й дезорієнтація.

А. Золтану та Е. Бараньне-Комарі належать також розділи про українську мову й культуру, що ввійшли до двох фундаментальних збірок студій про європейські мови. Перша з них – «Európai nyelvűvelés. Az európai nyelvi kultúra múltja, jelene és jövője» («Європейська мовна культура: минуле, сучасне та майбутнє мовної культури в Європі») – вийшла в Угорщині за редакцією Гези Балажа та Еви Деде (Budapest : Inter Kht–PRAE. HU, 2008. – 433 p.) і є результатом багаторічної праці Дослідницької групи мовної стратегії Угорщи-

ни. Книга містить 39 праць відомих угорських мовознавців з мовної культури Європи, її історії, розвитку та збереження в різних європейських країнах. Зі слов'янських – це студії про польську, білоруську, українську, російську, сербську, словацьку та словенську мови. Огляд української тематики складається з трьох частин – історичне тло, сучасне становище, організації.

Іншим солідним виданням стало «Európai helyesírások. Az európai helyesírások múltja, jelene és jövője» («Європейські правила правопису: минуле, сучасне та майбутнє правил правопису в Європі»), редакторами якого теж були З. Балаж та Е. Деде (Budapest : Inter Kht-PRAE. HU, 2009. – 318 p.). Сюди ввійшли 23 статті про правопис європейських країн, зокрема англійський, болгарський, чеський, польський, угорський, російський, німецький, норвезький, португальський, український тощо. А. Золтану та Е. Бараньне-Комарі належить огляд історії та сучасного стану українського правопису. Як побажання, вони зазначили, що сучасний рівень розвитку українського суспільства вимагає вироблення єдиних правил використання багатьох технічних, інтернетівських та інших термінів, що мають англomовне походження й часто вживаються змішано, як кирилицею, так і латиницею в різних сполученнях, на кшталт: *смс, есемеска, SMS, SMS-ка* тощо.

3 жовтня 2011 року на історико-філологічному факультеті Будапештського університету ім. Лоранда Етвеша відбулося врочисте засідання з нагоди 50-річчя кафедри української філології, яке відкрив Андраш Золтан. Зі щирими привітаннями виступили: проректор університету Д. Фабрі, Надзвичайний та Повноважний посол України в Угорській Республіці Ю. Мушка, заступник декана гуманітарного факультету з міжнародних питань Ф. Пал, директор Інституту слов'янської та балтійської філології університету І. Лукач та ін. Урочисте привітання від президента Міжнародної асоціації украї-

ністів, академіка, директора Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України (далі – ІМФЕ ім. М. Т. Рильського) Г. Скрипник зачитала співробітниця Інституту Л. Мушкетик.

Цього самого дня відбулася наукова конференція, у якій взяли участь: В. Німчук (Інститут української мови, Київ), М. Кочіш (Сегедський університет), М. Мозер (Відень – Мюнхен – Пілішчаба), О. Ковач (кафедра української філології, Будапешт), Л. Мушкетик (ІМФЕ ім. М. Т. Рильського, Київ), В. Мойсієнко (Житомирський держуніверситет, Київ). Зі спогадами, оглядами про роботу відділення україністики виступили співробітники кафедри (колишні й нинішні), зокрема, В. Лебович розповіла про історію викладання української філології на факультеті, Г. Вернке – про викладання історії української мови (1978–2003), І. Ньомаркаї – про обставини створення кафедри української філології (2002), Е. Бараньне – про дисертації на українську тематику в рамках Слов'янської мовознавчої програми мовознавчої школи Університету ім. Л. Етвеша. Відомі науковці з різних країн виступили з такими доповідями: Василь Німчук «Таємниця “Велесової книги”»; Оксана Ковач «Нові аргументи до слов'янських етимологій в угорській мові»; Міхаель Мозер «Оригінальні й осучаснені видання закарпатських письменників – на прикладі Августина Волошина»; Мігай Кочіш «Українська філологія в Сегеді»; Леся Мушкетик «Угорські переклади в Україні»; Віктор Мойсеєнко «Актові книги Правобережної України – важливе джерело вивчення історичної діалектології». Подія транслювалася по Угорському телебаченню. Матеріали конференції опубліковано в збірнику «Studia Slavica» за 2012 рік (V. 57, № I).

У Дебрецені, другому за величиною місті Угорщини, славістичним центром є **Інститут славістики Дебреценського університету ім. Лайоша Кошута**. Свого часу Інститут слов'янської філології очолювали такі відомі дослідники, як Е. Іглої, З. Хай-

наді, І. Т. Молнар, І. Д. Молнар, Л. Надь Калман, у наш час – це літературознавець, русист Йозеф Горетіті. Тут діють дві кафедри: російської мови та літератури (завідувач – К. Адягаши) і польської мови та літератури (завідувач – Л. Надь Калман).

Систематичне вивчення слов'янських мов і літератур почалося в Дебрецені після 1949 року – під впливом політичних факторів – з вивчення російської мови й літератури, а після 1956 року тут почали вивчати також польську, болгарську, чеську, словацьку і сербську мови, у 1984 році було створено кафедру польської мови та літератури. Після 1990 року значно зменшилася кількість викладачів російської мови та студентів, які її вивчають, що, однак, не вплинуло на рівень досліджень. У цей час в Угорщині з'явився інтерес до вивчення української мови, за міждержавною угодою почали працювати викладачі з Росії, України, Болгарії та Польщі – так звані лектори, як, зрештою, і в інших університетах країни.

Інститут з 1980-х років бере активну участь у науковому житті Угорщини, щороку тут організують славістичні студентські та інші конференції, видається збірник «Slavika», «Студії з русистики» та ін.

Слід відзначити, що тематика досліджень дебреценських славістів є доволі широкою. Це питання теорії мови й літератури (З. Гайнаді), прикладна лінгвістика і методика викладання, порівняльні (компаративні) та зіставні дослідження, угорсько-слов'янські зв'язки, інтердисциплінарні вивчення: угорська та слов'янські літератури, мови, у тому числі тюркські та фінно-угорські (К. Адягаши), різноманітні терени історичної науки й культури тощо. Приділяється увага питанням перекладу. К. Адягаши та Г. Балаж з угорського боку брали участь у підготовці «Українсько-російсько-угорського словника лінгвістичної термінології», укладеного славістами Київського національного університету імені Тараса Шевченка – завідувачем кафедри слов'янської філології О. Паламарчук,

О. Снитко, Г. Стрельчук, Н. Білик, М. Шевченко [5]. Словник уміщує понад 7 тис. термінів й охоплює найбільш уживану термінологію вказаними мовами в царинах фонетики, граматики, лексикології, стилістики, словотвору, діалектології, історії української мови, теорії комунікації.

З 1993 року в Угорщині введено закон про вищу школу, який передбачає наближення угорських університетів до західноєвропейських зразків. Цьому відповідає введення в навчання системи «кредитів», а також розмежування в рамках вивчень основних професійних галузей. Студенти можуть отримувати паралельно дві спеціальності на різних факультетах. У підготовці з основних спеціальностей (русистика й полоністика) виокремлено три терени: 1) мовна освіта (30–35 %); 2) лінгвістична освіта (25–30 %); 3) літературна й культурно-історична освіта (30–35 %). У межах кожної галузі виокремлено основний матеріал, обов'язкові предмети вивчення та дисципліни, що їх вільно обирають студенти. У категорії *обов'язкові дисципліни на вибір* студент, згідно зі своїми потребами, може вибирати з декількох варіантів один чи більше курсів. Коло предметів, що їх вибирають за бажанням, студент може визначити відповідно до своїх особистих інтересів. Теми пропонованих дисциплін частково чи повністю збігаються з науковими зацікавленнями викладачів, які дедалі більше поглиблюються.

У підготовці студентів виокремлено два етапи. Основна підготовка триває на двох перших курсах і завершується базовим іспитом. На цьому іспиті студенти мають показати володіння мовою й тим основним лінгвістичним матеріалом, без знання якого неможливо продовжувати подальше навчання. Основне навчання – на III–IV курсах. У новій структурі навчання студенти мають можливість проходити стажування, термін якого вони обирають самостійно. Завершує процес іспит з історії мови й комплексний іспит із сучасної мови (чи лі-

тератури) та захист дипломної роботи (університетська докторська програма). За 10 семестрів до отримання диплома студенти шляхом практичних оцінок, колоквиумів, основних іспитів, завершальних іспитів та дипломної роботи мають виконати програму з 50 учбових одиниць. Підвищенню рівня навчання сприяє також тривале чи короткочасне перебування (стажування, навчання) студентів і викладачів у слов'янських країнах, переважно Польщі та Росії.

Закон про Академію наук 1995 року вніс зміни в порядок наукових атестацій. Ступені доктора (університетського) та кандидата наук відмінено, нову ступінь PhD можна отримати в університетах після закінчення університетської постградуальної програми, акредитованої по кожній галузі наук, і після захисту дисертації PhD. Обов'язкові тематичні елементи програми – комп'ютерна обробка тексту й історія російської діалектології. Кілька викладачів Інституту отримали звання габілітованого доктора (PhD). Для роботи над програмами в розпорядження докторантів надається 10 комп'ютерів, а також спеціальна бібліотека Інституту з фондом 41 тис. томів і фондом періодики із 43 країн.

Щодо викладання української мови, то вона належить до обов'язкових дисциплін на вибір, тобто студент має вибрати для вивчення болгарську або українську мову. Викладанням української мови, згідно з міждержавною умовою, свого часу займалися лектори Київського національного університету імені Тараса Шевченка (О. Коваль-Костинська, Л. Мушкетик, С. Мельник та ін.), вони готували підручники та посібники, їх статті й рецензії публікували в періодичних виданнях Інституту.

У 1993 році в Ніредьгазькій вищій школі ім. Д. Бешшенеї (нині – **Ніредьгазький інститут**, який розташований найближче зі згаданих вишів до угорсько-українського кордону) була створена кафедра української та русинської філології, яка

за спеціальністю «українська мова та література» в 1999 році була акредитована на університетському рівні, що свідчить про високий рівень підготовки студентів і викладачів. Плідній роботі кафедри сприяло також те, що неподалік від Ниредьгази, у Бакталорандгазькому ліцеї було відкрито українську спеціалізацію, тому абітурієнти можуть вступати до вишу зі знанням мови. За короткий період було не лише сформовано основні принципи навчання, розроблено плани та методик, але й підготовлено базу для навчання – видано низку підручників з української мови, літератури, фольклору та історії, іншого методичного матеріалу, наукових досліджень, перекладів тощо. Значну роль у розвитку кафедри відіграв її очільник – професор Іштван Удварі, у коло наукових зацікавлень якого входили мовознавство, історія культури тощо. Зокрема, йому належить фундаментальна праця з історії культури українців-русинів [6], публікація рідкісних пам'яток історії та культури закарпатських русинів. Варто лише згадати, що бібліографія праць за 1995–2000 роки, пов'язаних з його діяльністю (дослідження вченого, підручники, статті, рецензії, редакторська робота, відгуки тощо), включає 580 позицій. Позитивне в роботі кафедри – широке залучення до співпраці спеціалістів з території України, спільна розробка певних тем і програм.

Згідно з концепцією кафедри, пріоритетними в розвитку угорського українознавства вважаються такі напрями: створення загальних і спеціальних бібліографій, підготовка словників, різноманітних підручників, вивчення угорсько-українських зв'язків, питань перекладу, популяризація української мови й культури в Угорщині, а угорської – в Україні, архівні видання та ін. Справді, із цієї тематики на кафедрі з'явилося понад п'ятдесят видань (див. інформацію у виданнях «Всесвіт», «Вісник МАУ», «Наукові записки МАУ» тощо). Із підручників слід назвати книги С. Панька, М. Капраля,

Л. Паламар, С. Мельник, А. Гедеш та ін. Популяризації угорської культури в Україні сприяла серія перекладів монографій, що вийшли на кафедрі. Це, зокрема, «Історія угорської літератури» Д. Гьорьомбеї (1997), «Історія Угорщини» групи авторів (1997), «Чиї ви сини? Огляд угорської етнографії» Л. Коши (2002) тощо.

Та чи не найбільшою заслугою співробітників кафедри є підготовка та видання шеститомного українсько-угорського [7] та угорсько-українського тезаурусних [8; 9] словників, підготовлених колективом авторів під керівництвом І. Удварі, який незадовго до видання останнього тому пішов з життя. Після його смерті кілька років кафедру за сумісництвом очолював Золтан Андраш, який продовжив справу І. Удварі. Зокрема, слід згадати репринтне видання «Нягівських повчань чи постилл» 1758 року на основі петербурзького видання О. Петрова, копію якого І. Удварі придбав ще за життя (*Петров А.* Памятники церковно-религиозной жизни угрорусовъ XVI–XVII вв.: Поучение на Евангеліе по Няговскому списку 1758 г. II. Іерея Михайла «Оброна верному члвку». Тексты // Сборникъ Отделения русского языка и словесности Российской Академии наук. – Т. ХСVII, н. 2 и последній. – Пг., 1821. – С. 1–22). До книги ввійшло також дослідження відомого угорського славіста Ласло Дежьо «Няговські повчання та їх автор». Тут дослідник підкреслив важливість вивчення не лише мови й літературних пам'яток, але й комплексних культурних відносин, зокрема взаємопроникнень у контексті української та румунської, польської та угорської історій культур, що сприятиме розробці повнішої історії європейської культури.

У 2007 році в Ніредьгазі з'явилося видання, присвячене творчій спадщині, 25-м роковинам від дня смерті відомого угорського славіста Еміля (Ємельяна) Балецького «Э. Балецкий. Литературное наследие» (за редакцією А. Золтана та

М. Капраля, яким належить також вступне слово до книги). Е. Балецький (1919–1981) – виходець із Закарпаття, філолог-славист, багато років поспіль очолював кафедру російської філології Будапештського університету, співавтор першого підручника старослов'янської мови для угорців, автор численних мовознавчих та інших статей і розробок. Рецензоване видання присвячене маловідомій частині спадщини вченого – його літературним творам, зокрема поезії російською мовою, художнім перекладам, фольклорним записам на Закарпатті та статтям рідною мовою.

На кафедрі в Ніредьгазі побачила світ праця (написана на основі кандидатської дисертації) відомого закарпатського дослідника й перекладача Іштвана Ковтюка (він відомий і як перекладач угорською мовою «Лісової пісні» Лесі Українки) – «Украинские заимствования в ужанском венгерском говоре» (2007 р., за редакцією та з передмовою А. Золтана).

У 2010 році в Ніредьгазькому інституті відбулася конференція, присвячена 60-й річниці від дня народження Іштвана Удварі. Головою організаційного комітету конференції на пошану пам'яті І. Удварі став А. Золтан. З доповідями з різних теренів славістики, україністики виступили проф. В. Німчук, І. Ковтюк, А. Золтан, М. Мозер, Л. Мушкетик, В. Лебовіч, Є. Бараньне та ін. Матеріали конференції опубліковано 2011 року в збірнику із серії «*Studia Ukrainica et Rusinica Nyíregyháziensia 28*» під назвою «*In memoriam István Udvari (1950–2005)*».

У 2011 році в Ніредьгазі було створено Інститут славістики, до складу якого ввійшли згадана кафедра й кафедра російської мови та літератури, яку вже багато років поспіль очолює відома дослідниця, русист, доктор філологічних наук, спеціаліст із теорії перекладу (переклади А. Чехова угорською мовою), семіотики, лексикології – професор Ержебет Йонаш Чекене.

Ще одним славістичним осередком Угорщини є **Сегедський університет ім. Ференца Йосипа**, тут створено Слов'янський інститут, який очолює відомий славіст, мовознавець, доктор філологічних наук, професор М. Кочіш. До складу Інституту ввійшла кафедра російської філології (завідувач – І. Барі) та кафедра слов'янської філології (завідувач – М. Кочіш), де українську спеціалізацію також має Н. Шойтош. В Інституті виходять друком періодичні видання «Hungaro-Ruthenica» та «Dissertationes Slavicae: Sectio Linguistica», «Dissertationes Slavicae: Sectio Historiae Litterarum».

М. Кочішу належить заслуга віднайдення в Угорщині, систематизації та вивчення церковних манускриптів, принесених на територію країни українцями-переселенцями. Самих рукописів – 12, і вони зберігаються в бібліотеках різних міст Угорщини, це: Скотарське Учительське Євангеліє в Будапешті, Сегедська Мінея і Сегедські Листки в м. Сегеді, Лейтанська Мінея, Шарошпотокське й Маріапочське Євангеліє, Надьлейтанський і Шарошпотокський Апостоли, Піріченський Кодекс і Дюлайські Євангельські уривки в м. Ніредьгазі, Маріапочський та Дебреценський Кодекси в м. Дебрецені. М. Кочіш є також видавцем таких праць: «Скотарське Учительське Євангеліє – український гоміліар 1588 р.» (1997), «The Szeged Minea. A Cyrillic Manuscript from the Late 16th Century, 1–3» (1999–2001), «Лейтанская Ми́нея. Исследования и текст» (2003). Дослідник написав низку праць про орфографічні й мовні особливості українських пам'яток XVI ст., що зберігаються в Угорщині. Підсумком стала його монографія «Tizenhatodik századi ukrán egyházi kézirataink és helyesírásuk» (Сомбатгей, 2008 р.) («Українські церковні рукописи XVI століття в Угорщині та їх правопис»). Дослідження М. Кочіша вражає своєю скрупульозністю, точністю, вивіреністю, ґрунтовним знанням матеріалу. Він висвітлює нові, досі невідомі науці факти з історії укра-

їнської мови та культури (детальніше про це див. працю Л. Мушкетик [3]).

У 1991 році було створено **Інститут славістики при історико-філологічному факультеті Печського університету**, ректором якого став Д. Шокшевич. Інститут складається з кафедри хорватської філології (завідувач – Д. Шокшевич) та слов'янської філології (завідувач – В. Роберт), тут викладають російську, чеську, хорватську, польську, словацьку, українську, македонську мови та літератури. У 1999–2005 роках деканом історико-філологічного факультету була відома славістка, історик, доктор філологічних наук Марта Фонт, яка серед інших цікавилася також питаннями давньоукраїнської історії та літератури, славістики загалом. Нині вона очолює кафедру історії середньовіччя та ранньої історії Університету, її діяльність відзначена високою урядовою нагородою.

М. Фонт, як і славісти А. Золтан, В. Лебович, М. Капраль, взяла участь у XV Міжнародному з'їзді славістів у Мінську в серпні 2013 року. А. Золтан, В. Лебович, Н. Шайтош, П. Вереш та інші в жовтні цього самого року виступили на VIII Міжнародному конгресі українців у Києві.

Отже, славістика в угорських університетах продовжує розвиватися і в наш час, до викладання залучаються дедалі нові слов'янські мови, модифікується й удосконалюється навчальний процес, розширюється коло славістичних досліджень, зокрема компаративістика.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Адягаши К., Мушкетик Л.* Кодопирование и другие механизмы языковой интерференции (по фрагментам письменных работ закарпатских студентов на русском языке) // *Tractata Slavica. – Debrecen, 2011. – Т. III. – Р. 143–155.*

2. *Мушкетик Л.* З новинок угорської славістики // *Слов'янський світ. – 2007. – № 5. – С. 30–44.*

3. *Мушкетик Л. Г.* Кочіш М. Українські церковні рукописи XVI століття в Угорщині // Мовознавство. – 2011. – № 4–5.
4. *Мушкетик Л. Г.* 3 нових видань угорської україністики // Наукові записки МАУ. – 2012. – Вип. 1. – С. 129–136.
5. Українсько-російсько-угорський словник лінгвістичної термінології / К. Адягаші, О. Паламарчук, О. Снитко, Н. Білик та ін. – К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2011. – 521 с.
6. *Udvary I.* Ruszinok a XVIII. században (Történelmi és művelődéstörténeti tanulmányok). – Nyíregyháza, 1994. – 390 p.
7. Ukrán-magyar szótári adatbázis – Українсько-угорський словник / szerk. I. Udvari ; munkatársak : I. Kótyuk, A. Abonyi, A. Hegyes, M. Káprály stb.). – Nyíregyháza, 2000–2003. – K. 1–6.
8. Magyar-ukrán szótár – Угорсько-український словник / szerk. I. Udvari ; főmunkatárs : I. Kótyuk ; munkatársak : A. Hegyes, L. Musketik ; közrem. : A. Abonyi, M. Káprály, N. Káprály, R. Rományuk, J. Szofilkánics. – Nyíregyháza, 2005. – K. I : A–Ly. – 916 p.
9. Magyar-ukrán szótár – Угорсько-український словник / szerk. I. Udvari ; főmunkatárs : I. Kótyuk ; munkatársak : A. Hegyes, L. Musketik ; közrem. : A. Abonyi, M. Káprály, N. Káprály, R. Rományuk, J. Szofilkánics. – Nyíregyháza, 2006. – K. 2 : M–Zs. – 717 p.

SUMMARY

The article deals with the Hungarian Slavic studies, particularly in higher education institutions of the country. Thus, in the Lorand Etvosh Budapest University at the Historical-Philological faculty the Institute of Slavic and Baltic Philology is established, headed by Ishtvan Lukach, specialist of balkan Slavic studies. Here is the learning process, as well as science and teaching-methodological research. There are the following faculties at the Institute: Polish philology, Russian language and literature, Ukrainian and Slavic Studies Philology (Head Prof. Andrash Zoltan). In Debrecen, the second largest city of Hungary, the Slavic Center is the Institute of Slavic Studies of the Layosh Koshut University of Debrecen. Here is the Polish, Bulgarian, Czech, Slovak and Serbian languages taught, two faculties – Polish and Russian language and literature are created. In the above-mentioned Slavic centers the collections «Studia Slavica» and «Studia Russica» (Budapest), «Slavica» and «Studies of rusistics» (Debrecen) are edited.

Over twenty years there was a faculty of Ukrainian and Ruthenian Studies at the Niredhaza Institute, there was published a number of spe-

cial bibliographies, dictionaries, various textbooks, monographs translations, archive publications, etc. – in total, more than 50 books.

Two more Slavonic branches are located in the south of Hungary, this is Franz Joseph Szeged University, where Slavonic Institute (Director Mihay Kochish) was created. The Institute joined the faculty of Russian Philology and the faculty of Slavic philology. In 1991 there was established the Institute of Slavic Studies at the faculty of Historical-Philological department of the Pechskogo University (Director D. Shokchevych); the faculty of Croatian philology and Slavic Studies philology is functioning here.

Keywords: Hungarian Slavic Studies, universities, Slavic languages, departments, books, researches, Ukrainistics.